

Değerli meslektaşlarım,

Türk tıbbına ve Ortopedi ve Travmatoloji branşına emeği geçen, başta Ord. Prof. Dr. Akif Şakir Şakar hocamız olmak üzere tüm hocalarımı ve büyüklerimi şükranla anarak yazıma başlamak istiyorum.

Bundan 71 yıl önce (27 Nisan 1939) değerli hocamız Prof. Dr. Akif Şakir Şakar (1888-1961) tarafından Türk Ortopedi ve Travmatoloji Derneği (TOTDER) kurulmuştur.

TOTDER dernek faaliyet raporunda yazılı olan, "Derneğin amacı, yurt içi ve yurt dışında ortopedi ve travmatoloji ve ilgili tıp dallarında çalışmak ve bilimsel uğraşta bulunmak" felsefesine uygun bir şekilde, bugüne kadar faaliyetlerini sürdürmüştür ve sürdürmeye devam edecektir.

TOTDER'in önde gelen faaliyetleri arasında, kongre ve kurslar düzenlemek, Marmara Bölgesi eğitim hastaneleri arası aylık toplantılar düzenlemek, kitap çıkarmak, *Acta Orthopaedica et Traumatologica Turcica* (AOTT) dergisini çıkarmak sayılabilir.

Akif Şakir Şakar hocamızın anısına düzenlediğimiz "Akif Şakir Şakar Günleri"nin 29'uncusu geçtiğimiz ay yapılmış, Derviş Manizade hocamızın anısına düzenlediğimiz "Derviş Manizade Günleri"nin 9'uncusu 26-27 Kasım 2010 tarihinde yapılacaktır.

TOTDER yönetim kurulu olarak, gerek TOTBİD ile gerekse diğer branş dernekleri ile daima yapıcı ve olumlu ilişkiler içinde faaliyetlerimizi sürdürmeye gayret etmekteyiz. Amaç, Türk Ortopedi ve Travmatoloji ailesine hep birlikte hizmet etmek, bilimsel ve eğitimsel katkılarda bulunmaktır.

Son yıllarda üniversite ve eğitim hastanelerinin sayısındaki artışa bağlı olarak Ortopedi ve Travmatoloji uzmanlarının sayısı da artmıştır. Bu artış ile birlikte bilimsel toplantılarda da artış olmuştur. Tüm derneklerin ve eğitim birimlerinin özellikle kongre ve toplantı düzenleme istekleri kaçınılmaz bir gereksinim olabilir. Fakat, buna paralel olarak, toplantıların çokluğu, benzer konuların işlenmesi, katılımların az olması, sponsorluk sorunları gibi sorunlar ortaya çıkmaktadır.

Biz TOTDER yönetim kurulu olarak üzerimize düşen görevleri yerine getirmeye her zaman hazırız. Çok yakın bir zaman içinde TOTDER üyeleri ile bir toplantı yapmayı ve yıllık faaliyetlerimizi gözden geçirmeyi hedefliyoruz.

Amaç, doğru bildiğimiz yolda, hep ileriye bakarak, bilimin ve eğitimin emrinde, Ortopedi ve Travmatoloji ailesine layık olacak şekilde yürümeye devam etmek olacaktır.

Saygılarımla,

Dr. İrfan Öztürk

TOTDER Yönetim Kurulu Başkanı

Türk ortopedisinin geleceğinde hekim-firma ilişkileri

Değerli Ortopedi ailesi mensupları,

Dünyada tıbbın ve özellikle ortopedinin bilimsel araştırmalara ve teknolojideki gelişmelere bağlı olarak gösterdiği olağanüstü ilerleme bu alanda hizmet veren hekimlere büyük yükümlülükler getirmektedir. Günün yakalayarak mesleğini sürdürmek zorunda olan ortopedistin hizmetiçi yoğun eğitim alması kaçınılmazdır. Bu eğitimin ana öğelerini kurslar, sempozyumlar, çeşitli amaçlarla düzenlenen bilimsel toplantılar ve yurtiçi ve yurtdışı kongreler oluşturmaktadır. Diğer mesleklerle kıyaslanmayacak kadar uzun bir tahsil süresi, bunun ardından bir o kadar sürebilen ihtisas dönemi, her iki eğitimin mecburi hizmeti derken 40'lı yaşların başında kendine gelebilen bir ortopedisti bu kez meslekiçi eğitim beklemektedir. Gene hiçbir meslekte bulunmayan mesleki sorumluluk ve bundan doğan idari ve adli şikayetler ortopedistin başında adeta Demokles'in kılıcı gibi durmaktadır. Herşeyden önce kendisini geliştirmek ve mesleğini iyi uygulamak için uzmanlıktan sonra da eğitim almak zorunda olan ortopedistin, mesleki sorumluluk açısından kendisini koruyabilmesi için de bu eğitim zorunludur. Başka hiçbir meslekle kıyaslanamayacak olan bu meslekiçi eğitimi hekim nasıl alabilmektedir ve bunun etik kuralları nedir? Bu bağlamda, hekimlerin firmalarla ilişkileri nedir, neden gereklidir ve bu ilişkinin kabul edilebilir yönleri nelerdir?

Son 15-20 yıldır, özellikle protez cerrahisi, omurga cerrahisinde geliştirilen enstrümanlar ve travma cerrahisinde yeni görüşlerin ortaya konması, bu materyallerle ilgili olarak yoğun teorik ve pratik eğitim almayı zorunlu kılmaktadır. Bu eğitimler kimi zaman firmalar tarafından verilmekte, kimi zaman ise çeşitli firmaların katılımı ile dernekler tarafından düzenlenmektedir. Keza ulusal ve uluslararası kongrelerde ve diğer bilimsel toplantılarda yer alan stand alanlarında da firmalarca ürün tanıtımları yapılmaktadır.

Tüm bu malzemelerin kullanıcısı aslında hastalardır. Yurdumuzda son yıllarda sağlık alanında yerleştirilmeye çalışılan Sağlıkta Dönüşüm Projesi çerçevesinde hastalarda kullanılan bu malzemelerin yaklaşık %90 oranında en büyük ödeyicisi ise Sosyal Güvenlik Kurumu'dur (SGK). Ancak, kullanılacak malzemenin belirleyicisi ise ortopedisttir. Böyle bir durumda ürününü pazarlamak isteyen firma doğal olarak ortopediste yönelmekte, gerek eğitim almasını sağlayarak, gerekse ürününün reklamını yaparak hedef kitleyi etkilemeye çalışmaktadır. İlaç şirketlerinin ve ortopedinin yaygın olarak kullandığı materyallerin üreticisi olan firmaların maliyece de yasal olarak kabul edilen reklam harcamaları bulunmaktadır. Tıbbi malzeme üreten firmalar ve ilaç şirketleri, diğer ticari kuruluşlar gibi reklamlarını TV, basın ve yayın organlarında yapmadıkları ve yapmamaları da gerektiği için, ürünleri ile ilgili mümkün mertebe bilimsel te-

meller oluşturarak çeşitli etkinliklerle ortopedistleri etkilemeye çalışmaktadırlar. Bu eylemler tüm dünyada da uygulanan ve yasal kabul edilen firma faaliyetleridir. İşte bu çerçevede, başta ulusal ve uluslararası kongreler olmak üzere kurslar ve diğer bilimsel toplantılara ortopedistlerin katılımına firmalar sponsorluk yapmakta ve ulusal ve uluslararası hekim ve firma kuruluşlarınca yayımlanan deklarasyonlarla bu tür ilişkiler etik olarak değerlendirilmektedir.

Burada akla bir soru gelmektedir? Bu eğitimi almanın acaba başka bir yolu olamaz mı? Bu tür materyallerin birinci derecede alıcısı olan SGK ve Sağlık Bakanlığı tarafından bu konuda düzenlemeler yapılabilir mi? Sağlıkta Dönüşüm Projesi çerçevesinde hekimlik uygulamaları ya resmi kurumlarda ya da özel kurumlarda, ancak bunların da büyük bir çoğunluğunda Sağlık Bakanlığı ve SGK'nin önerileri doğrultusunda yapılır hale gelmiştir ve gelmektedir. Özellikle tamgün yasasının geçiş dönemi sona erdiğinde, bu durum çok daha net bir şekilde kendini gösterecektir. İlaç ve tıbbi malzemelerin %90 oranında müşterisi olan SGK ve Sağlık Bakanlığı'nın hekimlerin mesleki eğitimi üstlenmesi, bunun için ayıracağı kaynağa karşılık olarak ilaç ve tıbbi malzemelerin fiyatlarının düşürülmesi akla gelebilecek bir çözüm yoludur. Bu kuşkusuz herşeyden önce eğitim alması zorunlu olan hekimin rahatlatılacak bir yöntemdir. Ancak, Sağlıkta Dönüşüm Projesi gibi bir proje hayata geçirilirken bu konuda yapılması gereken düzenlemeler yapılmadığı için, ortopedistlerin mesleki eğitimlerinde uygulanabilecek bu seçeneği ileriki zamanlarda düşünmek gerekecektir kanısındayız. Halihazır durumda ne yapılabilir? Ortopedistin bu eğitimi alması zorunlu olduğuna göre ve devletçe bu eğitim sağlanmadığına göre, o zaman ortopedist ister istemez firma ile ilişki içine girmek zorunda kalacaktır. Yeni geliştirilen bir ilacı ya da protezi, çivi-plağı tanımak için hekim eğitim almak zorundadır. Bu durumda sadece ve sadece eğitim amaçlı hekim-firma ilişkisinin etik kurallar çerçevesinde kabul edilmesi, bunun dışında her ne suretle olursa olsun bir ilişkinin dışlanması gerekmektedir. Ortopedi ailemizde bunun çok büyük bir çoğunlukla eğitime yönelik olarak gerçekleştiğini bilmekle beraber, farklı yaklaşımların hepimizi zan altında bıraktığı da bir gerçektir.

Yurdumuzda özellikle son yıllarda tıp alanında TTB ve Tabip odaları gibi meslek örgütleri yanında uzmanlık

derneklerinin önemi de giderek artmaktadır. Uzmanlık dernekleri sadece kongreleri düzenleyen kuruluşlar olmaktan çıkmakta, meslektaşlarının hem eğitimleri hem de idari ve hukuki sorunları ile ilgilenen kuruluşlar haline gelmektedirler. Bu çabalar içinde kuşkusuz mesleğin itibarının korunması ve bu amaçla yapılacak çalışmalar ilk başta gelmektedir. Ortopedistlerin mesleki eğitimlerini almalarında önemli organizasyonlar yapan uzmanlık dernekleri, ortopedistlerin bu etkinliklere katılmalarında firmalarla doğrudan ilişkiye girmelerini ortadan kaldıracak kuruluşlar olmalıdır kanısındayız. Özellikle uzmanlık eğitimi alan genç meslektaşların Çekirdek Eğitim Programı çerçevesinde Türk Ortopedi ve Travmatoloji Eğitim Konseyi'nce (TOTEK) önerilen kursları almaları için yapılacak düzenlemelerde derneklerin görev almaları zorunludur. Firmaların eğitime ayırdıkları kaynakları derneklere aktarmaları, iktisadi işletmelerini kurmuş olan derneklerin bu konuda mali açıdan sorunsuz belgeleri ilgili firmalara vermeleri bugün için mümkün hale gelmiştir. Kursları alması gereken hekimlerin gerek eğitimciler gerekse dernekler tarafından belirlenmeleri, bu kişilerle ilgili her türlü iletişimin dernekler aracılığı ile kurulması kanımızca artık zorunludur. Eğitim alacak olan hekimin dernekçe etkinliğe davet edilmesi, kayıt ücreti, yol parası ve konaklama-yiyecek-içecek masraflarının gene dernekler tarafından karşılanması yaşadığımız birçok rahatsızlığı giderebilecek yaklaşımlardır. Bu uygulamaların başarıya ulaşması, diğer eğitsel faaliyetlerin de benzer şekilde düzenlenmesi için cesaret verecektir. Bunun hayata geçirilebilmesi Ortopedi ailemiz mensuplarının konuya önem ve değer vermeleri ve bu konuda duyarlı olan firmaların da olumlu yaklaşımları ile mümkün olabilecektir. Bu kadar uzun bir eğitimden sonra yaşam boyu devam etmesi gereken bir eğitim süreci ve yanında mesleki sorumluluğu göze aldığımızda, bir de firma ilişkileri ile rahatsız olmayı ya da toplum düzeyinde olumsuz bir şekilde algılanmayı hak etmediğimiz kanısındayız. Dilerim aklın önerdiği çözümleri her kesimin duyarlı yaklaşımı ile hayata geçirebiliriz.

Dr. Ünal Kuzgun

Türk Ortopedi ve Travmatoloji Birliği
Derneği (TOTBİD) Başkanı